

XV Ca 276/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2016r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Joanna Andrzejak-Kruk

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2016r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) SA z siedzibą we W.

przeciwko P. S.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 2 września 2015r.

sygn. akt I.C.2134/14

oddala apelację.

/-/ Joanna Andrzejak-Kruk

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 28.03.2014r. w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód (...) SA z siedzibą we W. wystąpił o zasądzenie od pozwanego P. S. kwoty 1.066,20zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP od kwoty 623,16zł od dnia 1.03.2014r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu powód podniósł, że zawarł z pozwanym umowę kredytu na zakup towarów i usług, z której warunków pozwany się nie wywiązał, nie dokonując spłaty zgodnie z harmonogramem. Po upływie terminu uregulowania zadłużenia całość należności stała się wymagalna, zaś na dochodzone roszczenie składały się: należność główna – 623,16zł; odsetki umowne i karne za okres od 31.08.2009r. do 28.02.2014r. – 308,04zł; koszty, opłaty i prowizje – 135,-zł.

W dniu 18.04.2014r. wydany został przeciwko pozwanemu nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, w którym uwzględniono żądanie pozwu.

Pozwany wniósł sprzeciw od tego nakazu, zaprzeczając twierdzeniem powoda i domagając się oddalenia powództwa. W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł również o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany podniósł, że umowa kredytowa nie została skutecznie wypowiedziana oraz powołał się na art. 5 k.c. Na rozprawie w dniu 19.08.2015r. podniósł ponadto zarzut przedawnienia oraz wskazał, że nie zostały udowodnione przez powoda czynności windykacyjne. Z ostrożności procesowej wniósł natomiast o rozłożenie świadczenia na raty.

Wyrokiem z dnia 2.09.2015r., sygn. akt I.C.2134/14 Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 929,04zł;
2. zasądzoną należność rozłożył na 24 raty miesięczne, pierwsza rata w kwocie 55,04zł, każda następna po 38,-zł, płatnych do 10. dnia każdego miesiąca, począwszy od miesiąca następującego po tym, w którym uprawomocnił się wyrok, z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od każdego uchybionego terminu płatności poszczególnych rat;
3. w pozostałym zakresie powództwo oddalił;
4. nie obciążył pozwanego kosztami procesu.

Jako podstawę powyższego rozstrzygnięcia Sąd I instancji powołał następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne :

Pozwanego P. S. łączyła z (...) SA z siedzibą we W. zawarta w dniu 31.08.2009r. umowa kredytu nr (...) na zakup towarów. Na mocy umowy Bank udzielił pozwanemu kredytu gotówkowego w kwocie 1.346,36zł na okres od 31.08.2009r. do 29.02.2012r., a pozwany zobowiązał się spłacić kredyt w 30 ratach po 44,88zł (ostatnia rata w wysokości 44,84 zł), płatnych do dnia 30-go każdego miesiąca, począwszy od 30.09.2009r. Za opóźnienia w spłacie raty lub jej części bank naliczał odsetki od zadłużenia przeterminowanego (odsetki karne), których stopa miała charakter zmienny i była równa czterokrotności aktualnej na dany dzień wysokości stopy lombardowej NBP. Na podstawie umowy pozwany zobowiązany był do opłat i prowizji dla czynności związanych z obsługą kredytu, w tym m.in. opłatą w wysokości 15,-zł w związku z korespondencją związaną z nieterminową spłatą kredytu.

Pozwany do dnia 31.12.2010r. dokonywał nieregularnych spłat kredytu, łącznie dokonał 8 wpłat na kwotę 723,20zł. W dniu 29.01.2011r. pozwany przeszedł zawał serca i zatrzymanie krążenia, w wyniku których zapadł w śpiączkę. Pozwany do chwili obecnej przebywa w stanie wegetatywnym. Prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w P. z dnia 20.04.2012r. (...) został całkowicie ubezwłasnowolniony z powodu zespołu psychoorganicznego typu otępiennego. Opiekunem prawnym pozwanego ustanowiono jego ojca Z. S.. Pozwany utrzymuje się z renty w kwocie 1.029,16zł brutto. Kwota ta jest powiększona o dodatek pielęgnacyjny 208,17zł. Świadczenie obciążone jest egzekucją w kwocie 257,29zł miesięcznie. Wysokość świadczenia do wypłaty wynosi 828,42zł. Pozwanym opiekują się rodzice. Koszt samych tylko posiłków wysokokalorycznych to kwota rzędu 1.000,-zł miesięcznie, nadto dochodzi koszt pieluch, rehabilitacji, odleżynowania, który w kwocie kilku tysięcy ponoszony jest przez rodziców pozwanego. Pełnomocnik pozwanego prowadzi wszystkie sprawy sądowe przeciwko pozwanemu bez wynagrodzenia.

Przedmiotowa umowa kredytu nie została wypowiedziana pozwanemu przez powoda. W wyciągu z ksiąg bankowych z dnia 28.02.2014r. powód wskazał, że w księgach bankowych figuruje zadłużenie pozwanego z tytułu umowy kredytowej w łącznej wysokości 1.066,20zł: należność główna 623,16zł, odsetki umowne naliczone od należności głównej od dnia 31.08.2009r. do dnia 28.02.2014r., opłaty i prowizje 135,-zł. Pozwanego miały nadto obciążać dalsze odsetki od należności głównej po dacie wystawienia wyciągu wg 4-krotności stopy kredytu lombardowego NBP, które na dzień sporządzenia wyciągu wynosiły 18% w skali roku. Pismem z dnia 12.12.2013r. doręczonym w dniu 14.01.2013r. Bank skierował do pozwanego wezwanie do uregulowania zaległości w spłacie kredytu w terminie 7 dni w wysokości 623,16zł należności głównej, 190,98zł odsetek od kapitału i 105,-zł z tytułu kosztów korespondencji. Nieprzedawniona należność z tytułu zadłużenia pozwanego związanego z przedmiotową umową kredytową wynosi 538,62zł należności głównej (44,88zł x 11 + 44,84zł), 285,42zł skapitalizowanych na dzień wydania wyroku odsetek umownych, 105,-zł z tytułu kosztów korespondencji. Nie wykazano wysokości opłat i prowizji w kwocie ponad 105,-zł

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów, co do których nie znalazł podstaw do negowania ich autentyczności i prawdziwości.

Z żadnego z przedłożonych dokumentów nie wynika, by powód złożył pozwanemu oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy kredytowej. Brak było nadto dowodów na poniesienie przez powoda kosztów opłat i prowizji w wysokości 135,-zł. Powód nie wykazał, że wystosował do pozwanego wynikającą z rozliczeń ilość upomnień. W związku z tym Sąd przyjął w tym zakresie kwotę 105,-zł wskazaną na doręczonym pozwanemu wezwaniu do zapłaty.

W tak ustalanych okolicznościach Sąd uznał powództwo za zasadne w przeważającej części.

Powód wywodził roszczenie z łączącej go z pozwanym umowy kredytowej, uregulowanej w art. 69 i nast. ustawy dnia 29.08.1997r. Prawo bankowe w brzmieniu z dnia zawarcia umowy. Powód wykazał, że strony łączyła umowa kredytu, jednak nie wykazał, że została skutecznie wypowiedziana i w tej sytuacji nie może być mowy o postawieniu całości zadłużenia w stan wymagalności. Ponadto dochodzone roszczenie uległo w części przedawnieniu (art. 117 k.c.). Termin przedawnienia roszczenia, jako związanego z prowadzeniem przez Bank działalności gospodarczej, wynosi trzy lata (art. 118 k.c.), a jego bieg rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 k.c.). Poszczególne raty kredytu mają ściśle określoną datę spłaty (do 30. dnia każdego miesiąca), każda z rat przedawnia się po trzech latach począwszy od dnia, w którym powinna zostać spłacona zgodnie z zawartą umową. Przedawnienie każdej raty biegnie co do zasady osobno od momentu jej terminu płatności. Pozew został złożony w dniu 28.03.2014r., a zatem raty, których termin płatności przypadał na trzy lata wstecz od tej daty, uległy przedawnieniu. Dotyczy to rat, których termin płatności upłynął z dniem 28.02.2011r. Powództwo w tym zakresie należało oddalić. Za okres ten większa część należności głównej została zresztą spłacona przez pozwanego. Termin płatności kolejnej raty został przerwany wniesieniem pozwu (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Do zapłaty zatem pozostała należność wynikająca z 12 pozostałych rat, powiększona o odsetki umowne w wysokości 4-krotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP, które zgodnie z kalkulatorem on line, Sąd wyliczył na kwotę 285,42zł na dzień wyroku, a także kwota 105,-zł z tytułu wykazanych kosztów opłat. Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 929,04zł.

Sąd uznał, że niesłusznym byłoby obciążenie pozwanego jednorazowo wskazaną kwotą, biorąc pod uwagę jego sytuację życiową i materialną. Z tego powodu Sąd na podstawie art. 320 k.p.c. rozłożył zasądzoną kwotę na 24 raty - pierwszą w kwocie 55,04 zł i następne po 38 zł, płatne do 10. dnia każdego miesiąca, począwszy od miesiąca w którym uprawomocni się wyrok. O odsetkach umownych Sąd orzekł na podstawie art. 359, 481 i 482 k.c. W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na przedawnienie i nie wykazanie części roszczenia.

Sąd nie obciążył pozwanego kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c. Pozwany od kilku lat znajduje się w śpiączce i wymaga całodobowej opieki rodziców, którzy dokładają się do jego utrzymania, niesprawiedliwym byłoby więc obciążenie go kosztami procesu poniesionymi przez powoda.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w punkcie 1 i 2 w części zasądzającej na rzecz powoda kwotę 75,-zł. Powód zarzucił naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że powód wykazał fakt poniesienia kosztów opłat w wysokości 105,-zł. W oparciu o te zarzuty pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku: w punkcie 1. przez obniżenie zasądzonej kwoty do 854,04zł oraz w punkcie 2. przez rozłożenie tej kwoty na 24 raty miesięczne raty, pierwsza rata w wysokości 35,59zł, a także zasądzenia na swoją rzecz od powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na obecnym etapie postępowania sporna była jedynie kwestia należności przysługujących powodowi z tytułu kosztów dodatkowych, oznaczonych w pozwie jako „koszty, opłaty i prowizje”, których powód dochodził w kwocie 135,-zł, Sąd I

instancji uwzględnił to żądanie do wysokości 105,-zł, zaś według pozwanego roszczenie było zasadne jedynie w kwocie 30,-zł.

Nie budzi wątpliwości, iż powód miał podstawy, aby obciążyć pozwanego powyższymi kosztami dodatkowymi, gdyż w § 4 ust. 1 i 2 umowy kredytowej zawarto postanowienie, iż kredytobiorca zobowiązuje się pokryć wszelkie uzasadnione koszty związane z dochodzeniem przez bank spłaty zobowiązań wynikających z umowy, zaś wysokość opłat i prowizji oraz informacja o innych kosztach ponoszonych przez kredytobiorcę w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umowy wskazana została w Tabeli nr 1 stanowiącej załącznik do umowy. Zgodnie z tabelą opłata za korespondencję kierowaną do kredytobiorcy, związaną z nieterminową spłatą kredytu (np. upomnienie, wezwanie do zapłaty, prośba dopłatę) wynosiła 15,-zł i opłata za wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego również 15,-zł (k. 68v-69).

W odpowiedzi na sprzeciw od nakazu zapłaty powód wyliczył należność z tytułu kosztów na kwotę 135,-zł, która obejmowała: osiem opłat po 15,-zł za kierowaną do pozwanego w określonych datach korespondencję oraz opłatę 15,-zł za wystawienie b.t.e. (k.87). Sąd Rejonowy przyjął, iż powód wykazał jedynie poniesienie kosztów korespondencji w kwocie 105,-zł. Sąd podkreślił, że powód nie udowodnił, że wystosował do pozwanego wynikającą z rozliczeń ilość upomnień, natomiast uznał za udowodnioną kwotę 105,-zł kosztów, która wskazana została w doręczonym pozwanemu wezwaniu do zapłaty datowanym na 12.12.2013r. (k.73). Nie ma racji powód podnosząc w odpowiedzi na apelację, iż pozwany w I instancji nie zakwestionował naliczanych opłat dodatkowych. Założenie to powód opiera na treści doręczonych mu pism procesowych pozwanego, natomiast oświadczenie w tym przedmiocie pełnomocnik pozwanego złożył na rozprawie, na której podniósł, iż nie zostały przez powoda wykazane czynności windykacyjne (k.121). Sąd Rejonowy słusznie uznał zatem, że okoliczność poniesienia przez powoda kosztów tych czynności była sporna i wymagała dowodu, który zobowiązany był przedstawić powód (art. 232 zd. 1 k.p.c.) ze skutkami braku stosownej inicjatywy wynikającymi z art. 6 k.c.

W oparciu o materiał dowodowy zebrany przed Sądem I instancji, na który powołuje się apelacja, można przyjąć, iż powodowi z tytułu kosztów czynności windykacyjnych należała się opłata w wysokości 30,-zł, tj. 15,-zł za wystawienie w dniu 28.02.2014r. bankowego tytułu egzekucyjnego (k.72) oraz 15,-zł za skierowane do pozwanego pismem z dnia 12.12.2013r. wezwanie do uregulowania zaległości w spłacie kredytu (k.72). Roszczenie powoda w wysokości uwzględnionej w zaskarżonym wyroku znajduje natomiast oparcie w całym materiale sprawy, w tym dowodach dostarczonych przez powoda w postępowaniu apelacyjnym, które zostały dopuszczone przez Sąd Okręgowy. Należy zwrócić uwagę, że sąd drugiej instancji jest sądem merytorycznym, gdyż rozpoznaje sprawę w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) oraz orzeka na podstawie materiału zabranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c.). Zasadą jest zatem, że sąd odwoławczy przeprowadza postępowanie dowodowe, zaś z art. 381 k.p.c. wynika, iż może pominąć nowe fakty i dowody tylko wówczas, gdy strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. W ocenie Sądu Okręgowego zgłoszenie przez powoda dopiero w odpowiedzi na apelację wniosku o przeprowadzenie dowodu z wydruków zawierających treść pism przesłanych przez powoda do pozwanego było usprawiedliwione. Trzeba zwrócić uwagę, że przed Sądem Rejonowym odbyła się tylko jedna rozprawa, przed którą strony wymieniały pisma procesowe przedstawiające ich stanowisko w sprawie, a pomimo to zarzut związany z niewykazaniem przez powoda podjęcia czynności windykacyjnych pełnomocnik pozwanego zgłosił dopiero na posiedzeniu sądu pod nieobecność drugiej strony, która przez to uzyskała możliwość podjęcia stosownej inicjatywy dowodowej dopiero w postępowaniu apelacyjnym.

Z dostarczonych przez nią wydruków korespondencji kierowanej do pozwanego wynika, że wysłane zostały do niego cztery monity z dnia 24.06.2010r., 23.07.2010r., 6.08.2010r. i 8.03.2011r. wzywające do uregulowania niezapłaconych rat kredytu oraz rozliczenie z dnia 20.03.2012r. informujące o upływie terminu jego całkowitej spłaty i wzywające do uregulowania brakującej należności (k.156-161). Daty korespondencji pokrywają się z podanymi w odpowiedzi na sprzeciw od nakazu zapłaty (k.87), a koszty wysyłanej w tych datach korespondencji (5 x 15,-zł)

zostały uwzględnione w kartotece kredytu dołączonej przez powoda do pozwu (k.71). Wiarygodność tego ostatniego dokumentu nie była kwestionowana przez pozwanego w toku całego postępowania.

W świetle całokształtu zebranego materiału dowodowego nie budzi zatem wątpliwości, że powodowi należała się opłata za poniesione koszty czynności windykacyjnej w przyjętej przez Sąd I instancji wysokości 105,-zł (6 x 15,-zł koszty korespondencji i 15,-zł wystawienie b.t.e.).

W tym stanie rzeczy i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu w instancji odwoławczej było zbędne, gdyż stroną wygrywającą, uprawnioną do otrzymania zwrotu kosztów (art. 98 k.p.c.), był powód, który na tym etapie sprawy nie poniósł jednak żadnych opłat i wydatków.

/-/ Joanna Andrzejak-Kruk